

OKULUMU

SEVİYORUM

AR-EL EĞİTİM KURUMLARI

AYLIK ANASINIFI DERGİSİ

MART - 2009

İÇİNDEKİLER

ÇOCUKTA GRAFİK FAALİYETLERİNİN GELİŞİMİ	2
SAPLANTILI DÜŞÜNCELER VE ZORLANTILAR	6
ÇOCUK VE CİNSELLİK	8
SALDIRGAN ÇOCUK	12
TEK ÇOCUK OLMAK	16
ÇOCUĞUN EĞİTİMİNDE DİĞER AİLE BÜYÜKLERİNİN ETKİSİ	18
OKUL OLGUNLUĞU	20

AR-EL Eğitim Kurumları

Güneşli Yolu, Atatürk Cad. Radar Karşısı 34530, Yenibosna - Bahçelievler / İstanbul

Tel: (0212) 550 49 30 (pbx) - 630 35 05 (4 hat) **Faks:** (0212) 550 77 82

e-posta: ar-el@ar-el.k12.tr

Okulumu Seviyorum Dergisi - Mart 2009

Yayın Kurulu: Rehberlik Servisi

ÇOCUKTA GRAFİK FAALİYETLERİNİN GELİŞİMİ

Karalama devresinde çocuk yaptığı etkinliğin kendisi ile ilgilidir. Elindeki kalemin kağıt üzerindeki akışı, çizirken çıkarılan sesler, yaptığı etkinliğe bir oyun cazibesi sağlar.

Hemen hemen bütün çocuklar karalama, çizme gibi grafik faaliyetleri düzenli ve kolayca izlenebilen bir ilerleme içinde üretirler. Çocuğun grafik yeteneklerindeki gelişimin gözlenmesi, anne-baba ve öğretmenlere çocuk hakkında geniş boyutlu bilgiler sağlar.

Çocuk, 15-18 ayları arasında eline geçen kalem ile rastgele darbelerle, ileri geri sürtmelerle karalamaya başlar. Daha sonra kalemi düz ve dairevi şekillerde hareket ettirir. En sonunda da gördüklerini çizme ve boyama aşamasına gelir. Bu basamak basamak ilerleme, dünyanın her yerinde, eline kalem geçen her normal çocuk için söz konusudur.

Çocukların grafik yapıtlarını düzenli ve sistemli şekilde ilk inceleyenlerden biri G.H. Luquet'dir. Ona göre karalama devresi saf karalama ve yorumlu karalama olmak üzere iki aşamada incelenebilir. Çocuğun kalemi kağıt üzerinde ileri geri hareketlerle gezdirerek oluşturduğu çizgi kümeleri saf karalamaya örnektir. Çocuğun bu ilk çizgileri bile anlamsız değildir. Kalemin sürülmesi ile kağıt üzerinde bıraktığı izi keşfeden çocuk, bu izlerin kağıdın kapsadığı alan çerçevesinde yer alması için yeterli kas kontrolünü geliştirmeye çalışır. Daha sonra değişik yönlerde ilerleyen, başlama ve bitirme noktaları farklı olan birbirinden ayrı çizgilerin gerçekleştirildiği görülür. Bu şekiller gelişigüzel hareketlerle üretilemez. Her çizgi, özellikle dairesel olanlar daha üst düzeyde el-göz koordinasyonunu gerektirir. İki buçuk- üç buçuk yaşları arasındaki çocukların çizimlerinde tipik olarak dairevi karalamalar sıklıkla görülür.

Karalama devresinde çocuk yaptığı etkinliğin kendisi ile ilgilidir. Elindeki kalemin kağıt üzerindeki akışı, çizerken çıkarılan sesler, yaptığı etkinliğe bir oyun cazibesi sağlar.

Çocuk ürettiği çizgiler arasında oluşan şekilleri yorumlayarak isimlendirir. Bu aşama Luquet tarafından yorumlu karalama aşaması olarak adlandırılmaktadır. Daha sonra eline kağıt kalemi alınca neyi çizeceğini önceden belirtir. Artık çocuğun çiziminde niyet vardır. Karalamadan amaçlı çizimlere geçilmektedir.

Çocuğun grafik yeteneğinin gelişiminde öncelikle oval bir şeklin çizilmesi zorunludur. Bu şekli ufak bir adımla yüze çevirmek mümkündür. Çizimlerde yüz görülür görülmez 3-4 yaşlarında çocuğun hayalleri harekete geçer. Resim yoluyla düşüncesini, yaşantısını dışa aksettirir. Burada resim sanat içeriği yönünden önemli değildir.

Yüz şekli ergeç kol ve bacakları simgeleyen çizgilerle birleşir. O zamana kadar içinden geldiği gibi etkinlikte bulunan çocuk, daha fazla dış dünyaya bakmaya başlar. İnsanların vücutları olduğunu düşünerek resimlerinde bunu da çizmek ister. İlk beden çizimi başla birleşen iki uzun bacakla gösterilir. Daha sonra gövde ile birleşen

bacaklar çizilir. İnsan figürü gerçekleştirildikten sonra hızlı bir ilerleme ile daha detaylı tamamlamalara gidilir.

Çocuk için resim, sözcüklerden daha güçlü bir anlatım aracıdır. Bu nedenle çocuğun iç dünyası hakkında bilgi edinmek üzere resimlerden yararlanılır. Psikolojide çocuğun çizimleri esas alınarak geliştirilen resim testleri mevcuttur. Çocuk için güçlü bir anlatım, yetişkinler için iyi bir değerlendirme aracı olan çizim ve resim faaliyetleri okulöncesi yıllarda üzerinde durulması gereken etkinliklerdendir. Çocuğu hayata ve ilkokula uyum gösterecek şekilde hazırlamak okulöncesi eğitim kurumlarının işlevlerindedir. Anaokulunda çocuğun

İlkokul yıllarında yazıyı öğrenmesinde kolaylık sağlayacak duyu-motor becerileri de geliştirilir. Belirli evrelerden geçerek olgunlaşan çizim faaliyetlerinin desteklenmesinde yetişkinin rolü: Yetişkin, çocuğa çizme, boyama faaliyetleri için gerekli malzeme ve ortamı sağlamalıdır. Daha sonra çocuk doğal gelişimine bırakılmalıdır. Çocuğa ne çizdiği sorulabilir, ama anlatmak istemezse zorlanmamalıdır.

Yetişkin, çocukların çizimlerini birbirleri ile kıyaslamamalıdır. Çocuğun çizimini değerlendirip beğendiğini belirten cümlelerle onu motive etmelidir. Çocukların gelişimlerini izlemek için resimler toplamalı, isim ve tarih yazılarak dosyalanmalıdır.

Saplantılı düşünceler, sürekli yinelenen tedirgin edici düşünceler ve kuruntulardır. Kişi saçma olduğunu bile bile bu düşüncelerin etkisinde kalır. Bazı düşüncelerden suçluluk duyar ya da utanır ama kurtulamaz. Kendini başka bir işe verir, unutmak ister. Ancak bu düşünce en olmadık yerde veya zamanda geri gelir. Kişi kendine yabancı olan bu düşünceyi savmak ister. Bu saplantılı düşünceler kendini bunalttığı gibi çevresini de rahatsız eder.

SAPLANTILI DÜŞÜNCELER VE ZORLANTILAR

KAYNAK - Çocuk Ruh Sağlığı, Prof.Dr. Atalay Yörükoğlu
<http://www.hafif.org/yazi/saplantili-dusunceler-zoruntular>

Çocuklukla saplantılı düşüncelere zorlayıcı davranışlar ve zorlantılar eklenir. Kimi zaman saplantılı düşünceler, kişiyi başka bir iş göremeyecek ölçüde bunaltır. Kişi bunlardan kurtulmak için kendisine de saçma görünen, yapmazsa rahat edemeyeceği zorlantılar geliştirir. Örneğin, yatağa yatmadan terliklerini belli bir yere koyar, oda içinde gidip gelir, belli hareketleri yapar, belli yerlere dokunur, belli sözler mırıldanır.

Kişinin karşı koyamadığı zorlantılar, kimi zaman işkenceden farksızdır. Örneğin, elinin pislendiğini gören kişi, saçma olduğunu bile bile ellerini defalarca yıkar. Temizlik bitince elleri bir yere değerse, yeni baştan ve belli sayıda yıkamadan musluk başından ayırlamaz. Böyle temizlik ve titizlik saplantılı kişiler, kapı tokmaklarını tutamaz, el sıkamazlar. Bu insanlarda pisenmek kaygısından çok derine giden bir korku vardır. Durmadan yıkanmakla kötü düşüncelerden ve kötü duygulardan arındıklarına inanırlar. Yıkama, ruhsal arınma amacını taşır.

Çocukların, temiz ve düzenli olması, küçük yaşta iyi alışkanlıklar kazanması istenir. Kimi ailelerde temizlik ve düzen çabası çok aşırıya gider. Sağlıklı yaşam araç olmaktan çıkar, bir amaç olur. Bizim toplumumuzda kadınlar daha çok temizlik ve düzen düşkündür. Ancak, her gün iş dönüşü evi denetleyen, mutfağın dağınıklığına, dolapların tozuna kadar karışan erkekler de vardır. Bu tür evler,

Titiz ve aşırı kuralcı anne-babaların bilmesi gereken şey; en iyinin, iyinin düşmanı olduğudur.

her an konuk ağırlayacak bir düzen ve temizlik içindedir. Oyuncaklar oturma odasına sokulmaz. Çocuk eve döndüğünde baştan aşağı temizlenir. Oyun giysilerini bile kirletmeden oynaması istenir. Anne ve babaların ikisinin de aşırı titiz ve kuralcı olduğu evlerde çocukların durumu çok güçtür. Ana baba sevgisini sürdürmek için yaşının el verdiği ölçüde kurallara uyacaktır. Öğretmenin gözüne girmek için herkesten önce kurallara uyar. Çalışkanlığına karşın kendine güvensiz ve kararsızdır. Girişken değildir. Saldırgan değildir. Eleştiriden korkar. Ancak bencildir, eli sıkıdır, inatçıdır. Paylaşmayı bilmez. Çocukluğunu yaşayamaz, kısıtlı ve tedirgindir. Yanlış iş yapmaktan, kural dışına çıkmaktan ödü kopar.

Belli ölçüde düzen, temizlik, kuralcılık uygar insan özelliğidir. Titizlik isteyen işlerde başarı kazanmak için bu özelliklerin kazanılması gerekir. Ama bu bir tutku ve tutsaklık haline gelmemeli, bu nitelikler verimli bir şekilde kullanılmalıdır. Aksi takdirde saplantılı düşünceler ve zorlantılar ortaya çıkabilir. Cinsel merakı ayıplanan ve cinsel oyunları cezalandırılan çocukta da benliğini bunaltan bir birikim olur. Bu yasaklanan dürtüler, dizginlenemeyecek ölçüye varınca, çocukta cinsel konularla ilgili saplantılı düşünceler ve bunları geri çevirmek amacıyla zorlantılar belirecektir. Hekimlik dilinde "Obsesif-kompulsif nevroz" denen ruhsal bozukluk ortaya çıkar. Böyle bir çocuk, erişkin çağa geldiğinde, olduğu

gibi görünmekten çekinir. En doğal eğilimlerini bile baskı altında tutar. Sürekli tedirgin ve tetiktir. Karar verirken duraksar; iki seçenektan birini bir türlü seçip uygulayamaz.

Kuralcı ve titiz anne-babalar, çocukta beliren saplantılı düşünceler ve zorlantılar karşısında şaşırırlar. Çocuklarını en iyi, en kusursuz yetiştirme amacındadırlar. Kendilerini çocuklarına adanmışlardır. Ancak ölçüyü kaçırdıklarını bir türlü görmek istemezler. Çocuğa çok şey verirler, fakat onu kurallar içinde boğduklarını, özgürlüğünü yok ettiklerini bilmezler. Çocuk taşıyamayacağı ağır bir yük altında dengesini korumaya çabalar durur.

Titiz ve aşırı kuralcı anne-babaların bilmesi gereken şey; en iyinin, iyinin düşmanı olduğudur.

Bu tür anne-babalar için gevşemek, rahatlamak en güç iştir. Eğlenirken, dinlenirken bile görev yapar gibidirler. Kendileri gevşeyemedikleri gibi çocuklarını da koyvermezler. Kendilerine tanımadıkları özgürlüğü çocuklarına da tanıyamazlar.

Çocuklukta saplantılı düşünceler geçici olabildiği gibi süreklilik de kazanabilir. Özellikle zorlantılar baş gösterince önemle ele alınması, geciktirilmeden iyileştirilmesi gereken ruhsal bozukluklar ortaya çıkabilir.

ÇOCUK VE CİNSELLİK

KAYNAK

- Çocuk, Ergen ve Anne-Baba, Gül Şendil, 2003
Çocuk Ruh Sağlığı, Prof.Dr. Atalay Yörükoğlu
Ana-Baba ve Çocuk, Prof.Dr. Haluk Yavuzer, 2007
<http://www.cocukpsikolojisi.net>
<http://www.terapistim.com/kitap/ocuktamastrbasyon.html>

Çocuğun cinsel eğitiminde anne-babanın yeri çok önemlidir. Çocuk, cinselliğe ilk adımı anne-baba-çocuk üçlüsünün içinde atar. Anne-babanın çocuklarının cinsel gelişimlerinin nasıl bir seyir izlediğini, hangi dönemlerde neye ihtiyaç duyduklarını bilmeleri ve buna göre davranmaları, çocukların sağlıklı birer yetişkin olarak topluma kazandırılmasında etkilidir.

Genellikle üç yaşında, çocuklar, soru ve davranışlarıyla cinsel konulara ilgilerini belli ederler. İki-üç yaşlarında bir erkek çocuk, ortalıkta çıplak dolaşabilir. Cinsel organıyla sıklıkla oynamadan oynar. Cinsel konuda ilk karışma bu sırada yapılır. Çocuk, "ayıp" denilerek uzaklaştırılır ve giydirilir. Böylece örtünmek ve

gizlenmek gerekliliğini görmüş olur. Kimi evlerde bu durumda gösterilen tepki öyle serttir ki, çocuk suçunu birden kavrayamaz, şaşırır.

Üç-altı yaş arası dönemin gelişimsel özelliği, çocuk tarafından girişimcilik ve atılganlık eylemlerinin açıkça gösterilmeye başlanmasıdır. Sürekli olarak insanların arasına dalma, bilinmeyen konulara büyük merak, sürekli bir şeyler yapma isteği görülür. Bu dönemde çocuğun geliştirmekte olduğu girişimcilik duygusunun ketlenmemesi gerekir. Aşırı korkutmalar, suçlamalar, cezalar bu duyguyu engelleyecek ve aşırı çekingenliğe, suçluluk duygusuna neden olabilecektir. Çocuğun merakı ve girişimcilik duygusu aile tarafından desteklenmeli ve özendirilmelidir.

Bu dönem çocuğun cinsel gelişimi açısından da oldukça hareketli bir dönemdir. Çocukta dünya düzenini ve çevreyi anlamaya yönelik büyük bir ilgi ve merak görülür. Cinsellikle ilgili ilk sorular da bu dönemde başlar. Çocuğa mümkün olduğu kadar gerçekçi yanıtlar verilmesi uygundur. Eğer çocuk, doğum, cinsiyet farkı, anne ve babanın rolü gibi konuları anne -babasından öğrenemezse, başka kaynaklardan yanıt aramaya başlayacaktır. Günün birinde başka bir arkadaşından, bir kitap ya da dergiden, televizyondan ya da öğretmeninden gerçeği öğrendiğinde anne babasına olan güveni sarsılabilecektir.

Çocukların cinsellikle ilgili sordukları sorulara, genellikle eksik ya da kaçamak yanıtlar verilir. İyi niyetli fakat beceriksiz yanıtlar verildiği de çok olur. Nasıl doğduğunu soran küçük bir kıza annesinin o anki sevinci yerine çektiği sancıları anlatması gibi.

Sorular karşısında yetişkinin mimikleri, ses tonu, kelimeleri seçimi, bedeninin gerginliği ya da gevşekliği, çocuğu istekli veya isteksiz biçimde dinlemesi, sorularını dürüstçe yanıtlamaması, çocuğa anne-babasının duyguları hakkında fikir verir.

Çocuğa nereden geldiği konusunda bilgi alma yasağı kimi zaman da susarak gösterilir. Bu durum karşısında çocuk soru sormaması gerektiğini bilinçsizce hisseder. Sorusuna yanıt aldığı zamanlarda anne babanın konuşma biçimleri, esrarlı ses tonu bu konuyu konuşurken serbest olmadıklarını ortaya koyar. Cinsel bilgi konusunda yardımsız kalan çocuk, doyumsuz bir merak edinir ve suçluluk duygusuyla yüklenir. Cinsel olayların pek güzel şeyler olmadığı, bu yüzden ilgilenilmemesi gerektiği sonucuna varabilir. Sonuçta ilgilenilen konunun pis, yasak, günah olduğu inancı yerleşir. Bilinçaltına itilen bu inanç birçok yetişkin insanın hayatını etkiler.

Cinsel eğitim ne çok erken ne de çok geç olmalıdır. Çocuğun gelişim düzeyine uymayan bilgi güçlük yaratır. Çocuğa istediği anda, basit, kısa, gerçek, endişesiz yanıtlar verilmelidir.

Çocuklardan gelecek sorulara yanıt verirken dikkat edilmesi gerekenler:

Çocukların öğrenmeye en açık oldukları anlar soru sordukları anlardır. Soru sorduğu zaman beklemeden yanıt verilmelidir.

Çocuğun cinsellikle ilgili soru sormamasının nedeni, anne babadan bu konularla ilgilenmemesi gerektiğine dair aldığı gizli mesajlar olabilir. Çocuğun sorularına yanıt verirken ebeveyn ayrımı yapılmamalıdır. Soru kime sorulduysa o yanıtlayabilmelidir.

Konuşurken doğal bir ses tonu ile ve normal bir hızda konuşulmalıdır.

Kabullenici bir göz teması kurulmalıdır.

Sözlü ifadelerde, jest ve mimiklerde cinselliğin normal olmadığına dair mesajlardan kaçınılmalıdır. Çocuğa bir şey saklandığı izlenimi verilmemelidir.

Ders verir gibi konuşulmamalıdır.

Çocuğun sorduğu soru hakkında bilgi sahibi olunmadığı durumlarda "Bunu bilmiyorum, araştırıp sana anlatabilirim." demekle bir sakınca yoktur.

Üç-altı yaş arası dönemde, çocuklarda karşı cinsten ebeveynine yönelik ilgi görülebilir. Kız çocuklar babaya, erkek çocuklar da anneye çok düşkündür. Bu süreçte erkek çocuk annenin sevgisini kazanabilmek için babaya benzemeye çalışır. Babasının davranışlarını taklit eder, giderek erkeksi bir kimliğe sahip olur. Kız çocuklar ise, babasının

sevgisini kazanmak için annesinin davranışlarını taklit eder. Anneyi babadan veya babayı anneden kıskanma olabilir. Ebeveynine onu sevdiğini ve onunla evlenmek istediğini söyleyen çocuğa sakin, sevecen ve anlayışlı bir tutum ile yaklaşılmalıdır. Çocuğun bu hassas döneminde zaafının üstüne gidip onu kızdırmaya, kıskandırmaya çalışmak ya da dalga geçmek uygun davranışlar değildir.

Çocuğun Cinsel Kimlik Saptaması:

Bir yaşına doğru, çocuklar davranışlarından ve görünüşlerinden kız ve erkek olarak ayırt edilebilir duruma gelirler. İki yaşında kız ve erkek çocuklar, yalnız giyimlerinden ve saçlarından değil, oyunlarından, seçtikleri oyuncaklardan ve genel olarak davranışlarından açıkça seçilirler. Üç yaşına doğru, kız ya da erkek oluşlarının bilincine varmışlardır. Oyunlarda kendi cinsinden arkadaşlara yönelme artmıştır.

Cinsel kimliğin yolunda gitmesi kimi temel koşullara bağlıdır. Analı babalı büyüyen bir çocuk bu gelişmeyi önemli bir güçlüğü uğramadan tamamlar. Erkek toplumun aradığı nitelikleri taşıyan bir baba, çocuğuna iyi örnek olacaktır. Kadın kimliği belirgin bir anne, kızına iyi bir özdeşim örneği olduğu gibi, oğluna da erkek kimliği geliştirmesinde yardımcı olur.

Babanın uygun bir erkek örneği olmadığı, çocuklarından uzak kaldığı durumlarda, erkek çocuk cinsel kimliğini geliştirmede bocalayabilir. Babanın silik, güçsüz, güvensiz bir kişiliği varsa erkek çocuk babasını benimsemekte güçlük çeker. Annenin kadınsı özellik göstermeyişi de, kız çocuk için benzer bir güçlük yaratır. Sevecen, duygusal, yumuşak özellikler yerine sert ve buyrukçu olan, yani erkeksi davranışları belirgin olan bir anne, kız çocuğuna uygun bir örnek olmayacaktır.

Kendi Kendine Cinsel Uyarılma (Mastürbasyon):

Mastürbasyon gelişimin normal bir evresidir. Çocuğun ya da bebeğin cinsel organlarını keşfetmesidir. Erkek çocuklarda olduğu gibi kız çocuklarında da görülebilir. Erkek çocuklar genellikle kızlardan daha erken yaşta cinsel organlarını keşfederler. 3 - 6 yaş arasında genital bölgenin hassasiyeti artar. Çocuğun cinsel organına dokunmasını erişkinlikteki gibi seksüel bir davranış olarak görmek yerine haz veren bir duyum olarak görebilmek önemlidir. Ufak bir çocukta oynaması için başka bir şey vermek kolaylıkla çocuğun dikkatini başka bir yöne çekebilir. Mastürbasyonun onaylanmayan bir davranış olduğunu düşündüğünüzü belli etmemek gerekir. Bu gereksiz yere çocuğun dikkatini mastürbasyon üzerine çekebilir. Çocuk, davranışının ebeveyn üzerinde neden sıkıntı yarattığını algılayabilecek düzeyde değildir. Ebeveyn durumdan utanabilir ya da diğer insanların durumu fark etmeleri onları rahatsız edebilir. Çocuğu azarlamak ya da davranışın kötü ya da günah olduğunu söylemek çocukta yersiz suçluluk duygularının uyanmasına neden olabilir. Genellikle okul yaşına geldiğinde çocuk yalnızca kendi başına olduğunda yapabileceği bazı şeyler olduğunu öğrenecektir. Algılayabilecek yaştaki çocukta bu davranışın diğer insanlar önünde yapılmaması gerektiğini söylemek gerekir. Bunu yaparken de yukarıdaki uyarıları dikkate almak gerekir. Eğer çocukta mastürbasyondan daha genel davranış bozuklukları görülüyorsa, ya da cinsel bir tacizden şüphelenilirse ya da diğer insanların önünde (elbette bunun ayrımını yapabilecek kadar küçük değilse) mastürbasyon yapmaya devam ederse yine bir uzmandan danışmanlık almak gerekir.

Bebekliklerinde çok uzun süre kendi başlarına bırakılan çocuklarda, meme emmemiş, emzik verilmemiş veya emziği zorla alınmış çocuklarda bu durum daha sık görülür. Yeni bir kardeşin doğumu ve ilgi azlığı gibi nedenler de çocukta kendi kendine doyum sağlama gereksinimi yaratabilir.

Mastürbasyona başka yakınmalar eşlik etmediği sürece ebeveynin aşağıda özetlenen basit müdahaleleri yeterli olacaktır:

- Yaptığının yanlış olduğunu düşünmesine neden olmayın.
- Cezalandırıcı, yargılayıcı ayıplayıcı ifadeler veya tavırlardan kaçının.
- Başkalarının önünde yapmasının görenleri rahatsız edebileceğini öğrenmesini sağlayın.
- Daha uygun zamanlar ve mekânlar tercih etmesi konusunda yönlendirici olmaya çalışın.
- Aşırı noktalara vardığını düşünüyorsanız ve gerekirse ilgisini değiştirebilecek aktiviteleri özendirme deneyin.
- Çocuğun yakın çevresini bilgilendirmek ve gerektiğinde desteğini almaktan çekinmeyin.
- En önemlisi de mastürbasyona başka problemlerin eşlik edip etmediği konusunda dikkatli olun.

SALDIRGAN ÇOCUK

KAYNAK - Çocuk, Ergen ve Anne-Baba, Gül Şendil, 2003
Çocuk Ruh Sağlığı, Prof.Dr. Atalay Yörükoğlu
Ana-Baba ve Çocuk, Prof.Dr. Haluk Yavuzer, 2007
<http://www.cocukpsikolojisi.net>
<http://www.terapistim.com/kitap/ocuktamastrasyon.html>

Saldırganlık, başkalarına zarar vermeyi amaçlayan davranışlardır. Hem fiziksel hem de sözel olabilir. Çocuklarda sık görülen davranış bozukluklarından birisidir. Çocuk akranlarına ya da çevresindeki diğer insanlara vurur, tekme atar, bir şeyler fırlatır. Etrafındaki insanlara fiziksel zarar verir. Bazı saldırgan çocuklar ise etrafındaki insanlara fiziksel zarar vermez; ancak düşmanca oyunlar oynayarak, oyuncakları kırarak saldırganlığını ortaya çıkarır. Çocuğun sergilediği bu davranışları ne sıklıkla yaptığı ve ne düzeyde olduğu çok önemlidir.

Hemen her çocuğun hareketlendiği ve hareketlenirken sert tepkilerde bulunduğu dönemler vardır. Özellikle henüz konuşma becerisi gelişmeyen bebeklerde bu tepkileri görmek daha mümkündür. Bu tarz bir durumda

çocuğa veya bebeğe saldırgan etiketi yapıştırmak hatadır. Unutulmamalıdır ki; saldırganlık kimi zaman psikolojik destek gerektiren, kimi zaman ise ebeveynin doğru tutumları ile düzelebilecek bir davranış bozukluğudur. Bu sebeple çocuğun en ufak bir tepkisiyle saldırgan olduğunu kabul etmek ve bunu dile getirmek çocukta bu davranışa dair kabul oluşturur. Kendini saldırgan olarak kabul eden çocuk ise kendisini engellemek zorunda hissetmez.

Sürekli ve aşırı biçimde saldırgan olan çocuk sınırlı, anlaşılmaz, eyleme hazır ve aşırı geçimsizdir. İlişkileri gergin ve sürtüşmelidir. Hemen parlar ve kavgaya hazırdır. Durmadan kuralları çiğner ve ceza görür. Bu çocuklar cezadan etkilenmez ya da kısa süreli etkilenmiş gibi görünürler. Tepkileri ölçsüz ve durumla orantısızdır. Öfkelerini yenemez

